

Thé van Bergen 'Het autistisch universum'

Goede middag allemaal,

'De hand schrijft wat het hoofd nog niet weet.' Ik wil graag met deze frase van Heidegger beginnen om de tentoonstelling van Thé van Bergen in te leiden. Omdat deze zin en gedachte, voor mij althans, de kern van de creatieve daad *tout court* weergeven en verwoorden, en dus zeker ook van toepassing zijn op de olieverfschilderijen van Thé van Bergen die we hier vandaag kunnen aanschouwen, bekijken, begrijpen, en zien.

Een kunstenaar heeft vaak, vóór of op het ogenblik dat hij de uitdaging met het witte doek aangaat, een idee, een concept, of neemt een ander werk, een facet van een of andere realiteit, een tekening of een voorstudie als vertrekpunt. Maar hoe het schilderij er uiteindelijk 'definitief' zal uitzien, staat zelden vast – en 'definitief' is hier een begrip en een woord dat ik bij Thé van Bergen moet nuanceren aangezien deze kunstenaar een bestaand werk dikwijls opnieuw onder handen neemt; iets wat de nooit ophoudende creatieve drang en de voor het werk zo noodzakelijke kritische blik van Thé illustreert en letterlijk in de verf zet. Dus, wat het uiteindelijke resultaat van het werk is en wordt, hoe het schilderij verandert, ligt nooit bij voorbaat vast, en hangt af van allerlei omstandigheden en keuzes die gedurende het creatieve proces en het creëren zelf, in casu het schilderen en de picturale daad, gebeuren. Om te luisteren naar de ziel en de gevoeligheid van het werk, is het aangewezen om de route van de schilderende hand en van de denkende verf te volgen. Thé van Bergen wil ons met zijn schilderijen dan ook geen synthese van een verhaal, maar laag per laag, jaar per jaar, een 'geschiedenis' brengen. Hij wil ons tonen wat er geschiedt op het doek, en confronteren met de verf en met het beeld vanaf de eerste verfstreek of spat tot en met het ogenblik van de voltooiing van het schilderij – iets wat gespreid over verschillende jaren kan plaats hebben. Opvallend en opmerkelijk is dat Thé de verschillende jaren waarin hij dikwijls werkt aan één schilderij achteraan op dat schilderij vermeldt, als een soort legende voor zijn denkend schilderen en zijn schilderend denken, waarin het organische (van, zoals we hier zien, bijvoorbeeld de slangen die allerlei verbindingen maken) en het anorganische (van bijvoorbeeld de geometrische vormen) via uiteenlopende motieven, zoals handen, halters, trechters, benen, et cetera gestalte krijgen. De motieven bij Thé Van Bergen verschijnen in een oergedaante of als grondslagen van het beeld. Op die manier maakt Van Bergen gelaagde en meertalige beelden waarbij de act van het schilderen en het overschilderen ook een thema zijn. Zo verwordt een ondergrond vaak tot voorgrond, en gaat de voorgrond al eens op in een ondertoon. Het af-beelden heeft plaats gemaakt voor het ver-beelden en

het tot een beeld maken, waarin de materialisatie van het maken ook een cruciale rol speelt. Kenmerkend hiervoor is dat sommige van Van Bergens schilderijen loodzwaar wegen van de talloze lagen olieverf die erop liggen en dat ze dus in zekere zin als sculpturen kunnen worden beschouwd.

Laverend tussen denken en doen, tussen beeld en concept is de loutere afbeelding niet van belang. Wat telt zijn het beeld, in zijn vereenvoudigde maar daarom niet eenvoudige gedaante, en de daarmee gepaard gaande beeldbetekenissen en formele associaties, die steeds zorgen voor een verontrusting, een verstoring en op die manier een spanning opwekken in het werk. Zoals we hier zien zijn bomen gebroken, of handen en benen worden aan de hand van een uitgepuurd tekensysteem weergegeven, vlekken lijken als virussen te wemelen op de oppervlakte van het doek, een theatergordijn is opengeschoven,... De voorstelling 'Thé van Bergen' kan beginnen.

Schilderen is communiceren met de eenzaamheid, maar zodra het werk het atelier van de kunstenaar verlaat, wordt het in al zijn naaktheid gegeven, geschonken, geofferd aan de blik van de toeschouwer. Dit is dan ook werk dat een trage blik en lezing vereist, en dat bij elke lezing steeds nieuwe details en betekenislagen prijsgeeft. Dit is werk dat de kijker wil uitdagen en aanzetten tot nadenken. Dit is werk dat zich laag per laag laat pellen als een ui waarbij elke laag iets prijsgeeft en iets onthult over de vorige of al iets van de volgende laag toont. En een vermoeden schept, een inkijk geeft in de onder- respectievelijk boventoon. Of om met de woorden van de Franse dichter Paul Valéry te besluiten: 'Zoals een lichaam begeerte wekt of bevredigt, verdiept en bevredigt een kunstwerk ook het verlangen. Hoe langer je het bekijkt, hoe begeerlijker het wordt, en dat enkel door zijn bestaan en zijn aanwezigheid.'

Ik dank u

Inge Braeckman